

Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

V Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»

22 травня 2025 року

м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073:001.891

C91

**Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 26 червня 2025 року)**

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2025 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. політ. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025. 121 с.

22 травня 2025 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено V Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти.

До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії та права.

Таргоніна Марія	ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА БЕЗПЕКОВІ ДИЛЕМИ ПРАКТИКИ МЕЙНСТРИМІНГУ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ	55
Телелим Ірина	ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ І ТРАНСФОРМАЦІЯ ІДЕНТИЧНОСТІ: СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	59
Чекмарьова Лариса Батяла Анна	ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕІНТЕГРАЦІЇ ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ПІСЛЯ ЇХ ЗВІЛЬНЕННЯ: НАЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	65
Швець Світлана Семенов Євген	СОЦІАЛЬНІ МЕДІА В ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙНАХ: МЕХАНІЗМИ ПОШИРЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОТИДІЇ	70

НАПРЯМ 2

СУЧАСНІ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Беженар Яків	ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	75
Брик Денис	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІДЕОЛОГІЙ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ	79
Бутирін Євген Ляшенко Софія	ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У РОЗВ'ЯЗАННІ ПРОБЛЕМИ АЛКОГОЛІЗМУ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ З БОКУ РФ ТА ВВЕДЕННЯ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ	84
Волковинська Валерія	ПАТРІОТИЗМ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	89
Левенець Михайло	МОЛОДІЖНІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ: ВІДНОВЛЕННЯ, ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА	94

3. Кравченко В. В. Вплив європейської інтеграції на трансформацію політичної культури українського суспільства. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*, 2015, С. 108-113.
4. Almond, G. A., & Verba, S. (1963). *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
5. Inglehart, R., & Welzel, C. (2005). *Modernization, Cultural Change, and Democracy: The Human Development Sequence*. Cambridge: Cambridge University Press.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІДЕОЛОГІЙ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Денис БРИК

магістрант1 курсу спеціальності «Політологія»

Університет Ушинського, м. Одеса

Науковий керівник:

Інна ПРОНОЗА,

кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук і права

Університет Ушинського, м. Одеса

Політичні ідеології традиційно відігравали центральну роль у формуванні політичного ландшафту Європейського Союзу, визначаючи межі партійної конкуренції, урядів та суспільних дискусій. Вони слугували не лише як системи переконань, що пропонують бачення «доброго суспільства» та шляхи його досягнення, а й як потужні інструменти мобілізації та формування колективної ідентичності. Однак, з кінця XX століття та на початку XXI століття, європейський простір став свідком значних трансформацій у сфері політичних ідеологій. Глобалізація, цифровізація, міграційні кризи, екологічні виклики, економічна

нестабільність та зростання популізму кидають виклик традиційним ідеологічним поділам, що призводить до розмивання меж між «правими» та «лівими», появи нових ідеологічних гібридів та переформатування партійних систем.

Традиційно європейський політичний простір формувався під впливом кількох основних ідеологій, які мали свої унікальні національні особливості, але поділяли спільні риси:

- лібералізм започаткований на цінностях свободи, індивідуалізму, обмеженої держави, вільного ринку та демократії. У ЄС лібералізм еволюціонував від класичного до соціального лібералізму, що допускає більшу роль держави у соціальній сфері [3];

- консерватизм базується на принципах традиції, порядку, стабільності, поваги до ієрархії та інститутів. У Європі консерватизм часто асоціюється з національною ідентичністю та християнськими цінностями. Європейський консерватизм еволюціонував від традиціоналізму до неоконсерватизму, інтегруючи елементи вільного ринку, але зберігаючи скептицизм щодо надмірної інтеграції та втрати національного суверенітету;

- соціал-демократія виникла як модифікація соціалізму, що відмовилася від революційних методів на користь парламентської боротьби та побудови держави загального добробуту через соціальні реформи, перерозподіл багатств та державний контроль над економікою [1]. Соціал-демократія була домінуючою силою у багатьох європейських країнах після Другої світової війни, але з кінця XX століття зіткнулася з кризою, пов'язаною з глобалізацією та неоліберальними реформами;

- християнська демократія поєднує християнські цінності (солідарність, субсидіарність) з демократичними принципами та соціально-орієнтованою ринковою економікою. Була ключовою силою у післявоєнній Німеччині, Італії, Бельгії.

Трансформація політичних ідеологій у країнах Європейського Союзу є результатом взаємодії низки наступних чинників.

Глобалізація – розмивання національних кордонів, посилення взаємозалежності економік та культурний обмін призвели до того, що традиційні національно-орієнтовані ідеології почали втрачати свою актуальність.

Криза держави загального добробуту та неоліберальні реформи – зростаюче фінансове навантаження на системи соціального забезпечення та домінування неоліберальної економічної парадигми з 1980-х років призвели до скорочення соціальних програм та приватизації, що підірвало традиційні позиції соціал-демократії та посилило позиції правих ідеологій [7].

Міграційні процеси та мультикультуралізм – масштабні міграційні хвилі викликали нові ідеологічні розломи, пов'язані з питаннями ідентичності, інтеграції, безпеки та культурної різноманітності [2].

Цифрова революція та інформаційне суспільство – поширення інтернету та соціальних мереж змінило характер політичної комунікації, сприяло появі нових форм політичної мобілізації та поширенню дезінформації [6].

Європейська інтеграція – сама інтеграція створює нові ідеологічні лінії розколу, наприклад, між євроскептиками та єврооптимістами, або між прихильниками подальшої федералізації та тими, хто відстоює національний суверенітет. Це призводить до переформатування партійних альянсів та ідеологічних позицій.

Криза представницької демократії та зростання популізму – зниження довіри до традиційних партій та політичних інститутів, а також зростання популістських рухів, які часто апелюють до простих рішень складних проблем, підривають ідеологічний фундамент традиційної політики [4].

Під впливом цих чинників відбувається розмивання традиційних ідеологічних кордонів та поява нових форм політичної ідеології.

«Деідеологізація» та прагматизм. Деякі дослідники говорять про «кінець ідеологій» або «деідеологізацію», що означає зменшення ролі ідеологічної доктрини на користь прагматичного, технократичного підходу до управління.

Зростання популізму. Популізм не є ідеологією у класичному розумінні, а радше стилем політичного лідерства, що протиставляє «чистий народ» «корумпованим елітам». Він може поєднуватися з елементами як лівої, так і правої ідеології, руйнуючи традиційні поділи.

Поява «нових правих» та «нових лівих».

Нові праві – часто поєднують економічний лібералізм з націоналізмом, консерватизмом у соціальних питаннях та антимігрантською риторикою.

Нові ліві – зміщують акцент з класової боротьби на питання ідентичності, прав меншин, екології, гендерної рівності.

Екологічні питання стали центральними, породивши «зелені» партії, що пропонують комплексну ідеологію, яка поєднує екологічні цінності з елементами соціальної справедливості та пацифізму.

Євроскептицизм та єврооптимізм як ідеологічні розколи. Відношення до європейської інтеграції стало самостійним ідеологічним виміром, що перетинає традиційні поділи «ліві-праві» [5].

Гібридизація ідеологій. Партії та рухи часто інтегрують елементи різних ідеологій, створюючи «гібридні» форми.

Трансформація політичних ідеологій у країнах Європейського Союзу є складним та багатограним процесом, зумовленим впливом глобалізації, соціально-економічних змін, міграційних процесів та нових технологій. Це призводить до розмивання традиційних поділів «ліві-праві», зростання популізму, появи нових ідеологічних розколів та гібридизації ідеологій. Наслідками цих трансформацій є зміни у партійних системах, ускладнення формування урядів та поява нових форм політичної поляризації. Розуміння цих процесів є критично важливим для аналізу політичної динаміки в ЄС та прогнозування її майбутнього розвитку. Подальші

дослідження повинні зосередитися на виявленні нових ідеологічних наративів та їхньої здатності забезпечувати стабільність та демократичний розвиток європейських політичних систем у мінливому світі.

Список використаних джерел:

1. Bernstein, E. (1899). *Evolutionary Socialism: A Criticism and Affirmation*. New York: B.W. Huebsch.
2. Goodhart, D. (2017). *The Road to Somewhere: The New Tribes Shaping Britain*. London: C. Hurst & Co.
3. Kukathas, C. (2003). *The Liberal Archipelago: A Theory of Diversity and Freedom*. Oxford: Oxford University Press.
4. Mair, P. (2013). *Ruling the Void: The Hollowing of Western Democracy*. London: Verso.
5. Marks, G., & Steenbergen, M. R. (2004). European Integration and Political Conflict. *Comparative Political Studies*, 37(2), 155-174.
6. Norris, P., & Inglehart, R. (2019). *Cultural Backlash: Trump, Brexit, and Authoritarian Populism*. Cambridge: Cambridge University Press.
7. Streeck, W. (2014). *Buying Time: The Delayed Crisis of Democratic Capitalism*. London: Verso.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-
ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ
ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

V Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених

м. Одеса, 22 травня 2025 року

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо
несуть автори.